

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ
І ЕКОЛОГІЇ**

ЗБІРНИК

матеріалів доповідей

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ**

І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**«ЕКОЛОГІЯ – ФІЛОСОФІЯ ІСНУВАННЯ
ЛЮДСТВА»**

19-20 квітня 2023 р.

Київ – 2023

УДК 113/119: 502/504

E45

Збірник містить матеріали доповідей учасників ІХ Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Екологія – філософія існування людства», що проходить 19-20 квітня 2023 р. на базі кафедри екології агросфери та екологічного контролю факультету захисту рослин, біотехнологій та екології Національного університету біоресурсів та природокористування України.

Мета конференції - підвищення ефективності та якості наукових досліджень, підтримки зв'язків у науковій галузі серед студентів, аспірантів, молодих вчених вищих аграрних навчальних закладів України та країн Європи, представлення, обговорення та використання результатів досліджень.

Матеріали конференції надруковані в авторській редакції, автори несуть відповідальність за поданий матеріал.

Організаційний комітет: Кондратюк В.М., Коломієць Ю.В., Наумовська О.І., Паламарчук С.П., Строкаль В.П.

Відповідальні за випуск: Паламарчук С.П., Наумовська О.І.

Ухвалено вченою радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології (протокол №8 від 20 квітня 2023 р.).

УДК 595.7-755.7

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ РІВНЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ПОПУЛЯЦІЙ ЛІСОМИСЛИВСЬКОЇ ФАУНИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНДЕКСУ ПРИРОДНОГО КАПІТАЛУ

*Колокольна В.С., магістр I р.н.,
Вагалюк Л.В., к.с.-г.наук, доцент кафедри екології агросфери та екологічного
контролю
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Гостре занепокоєння людства викликає сьогоденний стан біоти Землі, як на глобальному, так і на регіональному рівнях. Сучасні негативні тенденції, а саме: глобальне потепління, деструкція екосистем, порушення екологічного балансу, зникнення видів флори і фауни, антропогенна трансформація місць існування організмів та біоти взагалі тощо, дозволяють стверджувати, що діяльність людства є критичним фактором регуляції біогеоценологічного балансу на планетарному рівні.

Зникнення видів тварин і рослин завдяки антропогенного чинника є одним із глобальних екологічних проблем сьогодення. Першим кроком до вирішення цієї проблеми є стеження, аналіз та прогноз, тобто моніторинг за змінами чисельності та розповсюдження видів біоти. Адже, на цих результатах базується природоохоронна діяльність країни. Фауна України включає близько 45 тис. видів хребетних та безхребетних тварин, а також близько 18 тис. вищих рослин, мохів, водоростей, грибів та лишайників. Однак, багато видів рослин і тварин ще досі не описані і не підраховані, тобто немає інформації про їх кількість та зміни їх чисельності.

Географічне розташування, сприятливі кліматичні умови і різноманітність угідь зумовлюють наявність у Черкаській області досить значної кількості мисливських тварин, сучасне поширення яких тісно пов'язане з природною зональністю території – зоною Лісостепу. Тому для Черкащини характерні як представники лісової, так і степової фауни: лось, козуля європейська, кабан дикий, плямистий і благородний олені, заєць, лисиця, борсук, бобр, видра, ондатра тощо. Трапляються степові, водоплавні та болотяні птахи. Унаслідок проведених досліджень встановлено частка річного приросту основних тварин дикої фауни, зокрема і козулі, яка змінюється в середньому в межах 15 %. Фактична чисельність козулі в господарстві становить 101 особину, а оптимальна чисельність у господарстві – 67 особин. [1, 2].

Встановлено, що розрахунки Індексу природного капіталу (NCI) є дуже актуальним. Порівнюючи з базовим роком можна побачити чи відбулися зміни стану біорізноманіття. Надалі, керуючись отриманими результатами, можна провести ряд дій для покращення стану екосистем, та запобігти їх деградації.

Врахувати екологічну місткість екосистем у господарюванні, плануванні та програмуванні дій є цікавим визначення Індексу природного капіталу (Natural Capital Index (NCI)), який був розроблений у Нідерландах National Institute for Public Health and the Environment (NIPHE). Цей підхід передбачає визначення якісного та кількісного стану

екосистеми та отримання розрахункового Індексу природного капіталу. Кількісний показник екосистем визначається як відсоток від загальної території (% від загальної площі території, що досліджується). Якісний показник екосистем визначається обчисленням середнього значення багатства ключового набору тварин і рослин. Якість визначається співвідношенням нинішнього стану показників і станом базового рівня. Таким чином, інтервал виміру якісного стану екосистем – від 1 до 100%. Характеристикою стійкості екосистеми є її невисока змінність, тобто коли значення ППК наближається до 100% [3].

Велика концентрація населення в більшості промислових районів області, розміщення промислових комплексів і військових об'єктів та їх об'єднання в єдину структуру призвели до побудови численних шляхів сполучень, прокладання трубопроводів, ліній електропередач, що суттєво змінило ландшафти й місця існування дикої флори і фауни. Основними джерелами забруднення довкілля на Черкащині продовжують залишатися промислові атмосферні викиди. Забруднення довкілля призводить до включення забруднюючих речовин до біохімічних ланцюгів рослин і тварин та їх хронічної інтоксикації.

Основними заходами щодо зниження загроз біорізноманіттю є зменшення суцільного вирубування лісів, рекреаційного навантаження, випасання худоби та витопування нею рослин, заготівлі біоресурсів із медичною й харчовою метою, екологічно вмотивоване ведення сільського і промислового виробництва, протидія браконьєрству й забрудненню навколишнього середовища.

Отже, найбільш ефективними способам збереження видів природної фауни, флори і локальних популяцій є організація у місцях їхнього зростання заповідників, заказників та інших категорій об'єктів природно-заповідного фонду, широка просвітницька робота, введення системи заохочень. Для загального покращення стану довкілля, а також умов життя людини та посилення здатності живої природи до самовідновлення необхідно створити екомережу [4].

Література:

1. Мудрак О.В. Екологія. / О.В. Мудрак // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – 2-е видання, перероблене і доповнене. – Вінниця, 2011. – 520 с.
2. Матеріали щодо підсумків роботи підприємств Державного агентства лісових ресурсів України за 2014 рік, 30 січня 2015 р. – К.: Державне агентство лісових ресурсів, 2015..
3. Фактори, які впливають на рівень екологічної безпеки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2009/Economics/44499.doc.htm
4. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, розвиток природно-заповідного фонду та формування екологічної мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecology.zt.gov.ua/ND2014-5.htm>